

פרשת שלח לך

ויוציאו דיבת הארץ אשר תרו אותה אל בני ישראל (יג, לב)

איש צדיק היה בירושלים של מעלה, רבי סוקולובסקי שמו, נשמתו עדן. חתנו חביבו של רבה הנערץ של "מיר" שבליטא, הגאון הצדיק רבי אברהם צבי קמאי הי"ד. עד לפני כעשר שנים חי היה והלך בין מבואותיה של ירושלים על מטען תשעים שנותיו הגדושות בתורה, בחסד ובהצנע לכת.

אפוף שתיקה של סייג לחכמה היה רק לעתים נסדק חריץ בחומות הדומיה, וממנו בצבץ העושר הספון, תורת החיים של תשעים שנות חיים בצל גדולי עולם ובסערות הימים. הסיפור דלהלן, המדהים והמופלא, הוא שלל שזכו בו אנשים שנכחו ברגע של היבקעות סכר בפלך השתיקה. שלל ששווה הון. וכך סיפר רבי דב זצ"ל:

בעיר מיר חי יהודי אמיד, בעל בעמיו. נכסיו היו מוצלחים וקרובים לעיר, והברכה היתה שרויה במעשי ידיו, באופן שלא נשקפה כל סיבה שתצדיק שינוי כל שהוא במערך חייו. למרות זאת פשטה ביום בהיר השמועה שאותו פלוני מחסל את כל עסקיו ומוכר את מטלטליו. מדוע? היתכן? התשובה לא איחרה לבוא: אותו יהודי בעל רגש חם החליט לעקור ממקומו ולעלות לארץ ישראל, ארץ הקודש. לחון את עפרה ולקיים בגופו מצוות ישוב ארץ ישראל. השמועה הייתה גלים, גלים של חיבה ואהדה למעשהו הנאצל.

בבוא יום הפרידה התאספו בני העיירה להיפרד ממנו ברגשי קודש, בערגה לארץ הנכספת ובקנאה סמויה על שזכה הוא למה שאחרים לא זכו: לעלות לארץ ישראל. אף הוא ענה כנגד המברכים: "לשנה הבאה בירושלים הבנויה" כולנו יחד, ומשם הועיד פניו ירושלימה.

עברו שבועות ואולי חודשים. האירוע היה כבר נשכח, אלמלי ביום בהיר הופיע פתאום היהודי בשערי מיר. הוא חזר, שב על עקבותיו. מה קרה? גם הפעם התאספו כל בני העיירה לבית הכנסת, והפעם כדי לשמוע חוויות מארץ הקודש. תיאור מכלי ראשון. וכי זותרתא מלתא? לא מפי השמועה ולא מספרים, אלא מעד ראייה ממש, שזכה לדרוך על עפר הארץ, למשש את אבני הכותל המקודשות ולנשום את אוויר הנשמות של ירושלים.

והאיש עלה על הבימה והחל לספר ולתאר את הארץ הטובה ואת יושביה, את הקודש ואת המקדש, את אוירא דארץ ישראל ואת נועם זיווה. הוא מתאר בפאתוס, והציבור שומע בשקיקה ושותה בצמא כל מילה.

ואז, בשיא של התיאור, נתכרכמו פניו, והוא עבר בקול נוגה לתאר את המצב הכלכלי הקשה בארץ ישראל. אבל... אבל - אמר האיש, לחיות שם קשה מנשוא. אין פרנסה, אין אוכל לפי הטף, החיים קשים וחסרי מוצא. הוא המשיך ותיאר את הדחק ואת לחץ החיים בו שרויים אנשי הישוב - כפי שאכן היה, ולא נתקררה דעתו עד שפלט מפיו את הסיומת הקשה: "עדיף להיות כבשה במיר מאשר להיות אדם בארץ ישראל..."

וכאן מגיע רבי דב לשיאו הדרמטי של הסיפור. מספר ר' דוב: הדברים יצאו מפיו, ולנוכח עיני הקהל המזועזע התחוללה זוועה: האיש חטף כנראה בו ברגע שבץ מוחי, פניו נפלו, כל גופו נשמט והוא החל צונח אט אט ארצה. הוא לא נפל, גם לא התעלף ולא איבד הכרתו, שריריו התנוונו וקומתו הזקופה הושפלה. תוך רגעים ספורים נותר האיש שרוע על ידיו ועל ברכיו הולך על ארבע, משהו שהזכיר מאד את הילוכה של ה... כבשה... גם דיבורו ניטל מפיו, והוא לא היה מסוגל יותר לדבר. רק הברות שונות יצאו מפיו, הברות שדמו אף הן להיגוי הקבוע של הכבשים מ מ מ ...

רבי דב זצ"ל, שחשש ששומעיו יתייחסו לסיפור בספקנות, טרח להדגיש כי עודנו זוכר כי בעודו ילד, בעת

פרשת שלח לך

שהיה הולך עם הילדים בני גילו אל החיידר, היו הם עוברים מול בית האיש ההוא, שם במרפסת היה מוטל גחון על ברכיו וידיו ופולט הברות משונות והילדים - כמו ילדים - היו מניפים לעברו אצבע מאשימה ומתריסים כנגדו: "נו, אתה עוד תעיז לדבר לשון הרע על ארץ ישראל...???"

מקור: ניצוצות